

Тетяни Ярощук всі внуки – хлопчики, та бабусиними ляльками граються

Неможливо уявити собі дівчинку, яка зростає, не бавлячись ляльками. Але існують особливі, наділені магичною силою лялечки – мотанки. Про цей колоритний вид автентичного мистецтва ми спілкувалися з рівнянкою Тетяною Ярощук. Рукодільниця створює ляльки-обереги, які в народі називають мотанками. Такі ляльки роблять без єдиного шва і надрізу, їх просто змотують руками. Виготовленням мотанок майстриня займається шостий рік. Нещодавно умілиця провела безкоштовний майстер-клас для дітей в обласній бібліотеці для молоді. Саме там кореспондент «7днів» поспілкувалася з майстринею про таємниці ляльок-мотанок.

– Пані Тетяно, з чого почалося ваше захоплення лялькарством?

– За освітою я вчитель фізики та астрономії. Працюю за фахом у Рівненському економіко-правовому ліцеї. Коли була класним керівником, то мала тематичні години для спілкування з учнями. Одна з тем – українські народні традиції. Ми говорили про вишиванки, рушники. Готуючись до цієї зустрічі, я натрапила на цікаву інформацію про ляльку-мотанку. Із цього все й почалося.

– Чим вас так привабили ляльки-мотанки?

– Вони можуть бути як оберегом, так і прикрасою інтер'єру. Для дітей це – іграшка. Моїми ляльками граються мої п'ятеро внуків, хоча всі вони – хлопчики.

– Де ви навчалися мотати ляльки?

– Є багато різноманітної інформації та майстер-класів з виготовлення мотанок в інтернеті. А ще я маю багато різноманітних книжок. Це заслуга мого чоловіка, Валерія Петровича. Незважаючи на те, що тепер ера інтернету, він дуже любить книжки, сам читає і мені купує.

– Скільки маєте ляльок у своїй колекції та де їх можна побачити?

– У мене ляльки довго не затримуються. Зараз маю вдома їх майже п'ять десятків: «Господарочка-Благополучниця», «Зоря», «Нерозлучники», «Берегиня», «Ведучка», «Щастя», «Подорожниця»,

«Годувальниця», «Травниця», «Грошова кубишка», «Коза», «Порадниця» та інші ляльки. Знаю, що багато майстринь розміщує фото своїх витворів у інтернеті, але у мене поки що немає на це часу. У Рівному вже провела декілька майстер-класів, під час яких влаштовую виставки своїх робіт.

– Де берете матеріали для роботи? Навечно, багато часу йде на пошуки тканин, стрічок?

– Якщо це оберегові ляльки, то вони традиційно виготовляються з тканин, що були у вжитку. Береться ношений одяг від здорової людини в її кращі часи. Звісно, таку ляльку можна зробити для себе, своїх домочадців як оберег. Але якщо ви хочете, щоб лялька була красивою, аби подарувати її, то тут вже треба брати нові матеріали. Тканину і стрічки купую в магазинах. А ще в мене мама – швачка з багаторічним стажем. Їй уже 85 років, та в неї досі є запаси тканин: ситець, сатин, льон. Але мого захоплення вона не поділяє. Прийду до неї, а вона мені: «Знову будеш свої куколки мотати, краще б ти пошила собі щось корисне з цієї тканини».

– Ляльки-мотанки дарують частіше не дітям, а дорослим.

– Не всі ляльки можна дарувати. Є ті, які потрібно виготовляти самостійно або купувати у майстрині.

– Розкажіть про найпопулярніші ляльки, які у вас просять зробити на подарунки.

– Серед молодих дівчат популярна лялька-оберег «На вдале заміжжя», бо допомагає дівчатам, які бажають вийти заміж. Така мотанка не дарується. Її можна купити, але краще, якщо її зробить мама або сама дівчина. Лялька робиться традиційно без використання голки, методом намотування. Лялечка має п'ять-сім комірців, на кожен з яких дівчина повинна загадати якості майбутнього чоловіка (щедрий, добрий, багатий...). Таку ляльку дівчина ставить на вікно.

А ще популярна, особливо серед матерів, «Лялька-Ведучка» – це символ спадкоємності поколінь, материнської турботи та любові.

– А що робити з лялькою, яка вже втратила свій естетичний вигляд?

– Якщо це оберегові ляльки-мотанки, то їх не можна викидати. Їх треба спалювати. Також спалюють ляльки «На здоров'я», які виконали свою функцію – людина видужала. Я робила такі ляльки онукам і навіть чоловіку.

– І ще скажіть, чому мотанки не мають очей?

– Бо наші предки вважали, що через очі в ляльку може вселитися чиясь душа.

Розпитувала Ніла ВОВЧИК